

Күйүурдаанын

Сахалар быйыр-быйыргыттан балыгы бултаанынга туттуллар нымалартан биир тарбаабыт көрүнүнән күйүурдаанын буолар. Күйүурдаанын хайдах тэриллэрин, хайа кэмнэ ыбытылларын, туттуллар тэриллэрин түнүнан араас научнай узларгэ, литературнай азынылларга сурулун. Элбэктэн иккүүх боядуру ылыаха. Бастакыла — саха азтырып бухатыра Майбатта Бэрт Хара күйүурду тураан көрөн сөхлүттэрийн, кийнлэр күвт уута ыбытынан быччагын туруор дээр эринээр түнүнан элбэж номохторго, сээннэргэс суруллар. Оттон иккүүх боядуру, бука, оскуола үерэммитэр бары дааны билэн эрдэхтэй — бу "Обо күйүурду тураа" дизайн П. А. Ойнуский капсазын. Бу капсазине сизтэрэн санаатхаха, кырдааны дааны, урукуу ас кырымчык кэмнэгэр, ордук Аба дойдүй Улуу сиринин кэмнэгэр, күйүур балыга элбэж киши тывынан аллеидэвтэй.

Күйүурданан бултаанын табыгастаах каминэн саас буолар. Бу кэмнэ мус мунугаан халыныр, собо-мунду кыараабытынан уттуулган уу динрээр муннустар. Онон кыра күеллэр балыктара уу баар сирингэр, кыра миистээз белүүхээллэр. Күйүурдаанын кыра күеллэрэг ыбытыллар, улахан, динрээр күелгэ балык тарбаан сытар буолан таба ылларбат.

Күйүурдаанын табыгастаахаа дизайн мунхада да хаамрат, илим да тусгээ күелүгээр бултуухаа сэл, күйүур эрэ иннибээжээ зэгийнэн наада. Сыньялан этгүнэн ыллахаха, сааскын кам буолан салына ыраана, чэбдигээ олус табыгастаахаа. Спортивный этгүнэн, дэл, манна биллэр ким хайдах балыксытаа, барагаа-байчайдадаа. Балыксыт күвт ыбытылтэн-танаатын тарбадаанын балык сылгыт кизилтийн бултуухаах, мууну ыкай-хото алларан уунаа эрэ тэлэрэн, кейен, табыгастаахык буюуан балык ыллахахаа. Үйнэтэн этгээж киши вие да, эт-ханаа да гэнээ үзлихээз. Балык баар сирэ киэнг буоллааны элбэж киши күйүурдуура ордук. Балык күйүур эргизэн уунаа хамсаттахаа сытар сириттэн хамсаан, миистэтийн уларытсан, аттынаады күйүурдүүккар, эбэтэр киниттэн уттууллан энэхээз бэзээр кириян сөл. Урут чумпээз күйүурдаанынга "Тойонноочун" дизайн нымыма туттуллар. Иккүүх этгүнэн быстырыт чумпээз ортотугар күйүурдуурийн сибондо, сибон иккүүх этгүнэр "Тойонноочун" ойбонноро тэндиллэр. "Тоон" дизайн ойбонно уган ере-тантары харсаа сибон хамсатарга аналаахаа табетүгээр моннүүк көхсүн саба анал балтарытсаа мас туттуллар. Биличин мунхадаанын сабана "Биничир ойбонно" уунаа хамсатын нымыма туттуллар. Күйүурдаанын табыгастаахаа сибон иккүүх этгүнэр "Тойонноочун" ойбонноро тэндиллэр. "Тоон" дизайн ойбонно уган ере-тантары харсаа сибон хамсатарга аналаахаа табетүгээр моннүүк көхсүн саба анал балтарытсаа мас туттуллар. Биличин мунхадаанын сабана "Биничир ойбонно" уунаа хамсатын нымыма туттуллар.

Күйүурдуурга тухо сэл-сэбиргэл нааданы? Мууну аллараарга анныы, мус банаарга — сур, балыктырга күйүур уонна түрэй. Маны таңынан хаар күрдэргэ, сибон мунупун таңадаарга аналаахаа күрдэх туттуллар. Анныы дизайн түгүн киши барытаа билэр. Күйүур уурт кылтандан ба-

ТҮБЭЭ

Алексей Слепцов авторской баладата

ДЬОРУЙ ААТЫНАН БУЛТ СААТА ОНОГОҮҮЛЛАР

Быльыр-быльыргыттан уол ою, эр киши булка сицинилэр тус байтсан сатабылттан, эр санаатыттан, хорсунуттан, сылайры-алайры тулуйтар дылуулургуттан борт улахан туттулутаахтар эроори, үсүүгээр кини туттар сэбэ-себиргээ, саата-саадаа, үнчүүгээ-батана, бийнэр тийнээз улахан оруулындар. Быльыр дарын бойзити туттулупун динэр кишиээз кылуванын борж туттар кылымы курдук сыйтын бийлээх кылуванын бийнхэхтэй, дорубуюнчутгунай ыстыллар бэртээхэй доруул саалаагаа усинаа буулдьлаахаа саалаагаа киши киши туттуутаа, калын тийнээр бийзитин колуналоригэр көрүс халаларар дынун байгаа буллар.

Саха биир кыраа харахтаах чулуга булчутаа Федор Матвеевич Охлопков урукуутаа Тааттаа оройонугар, билингнитэй Томпо уллуунтар Кэриэс-Халдайыг 1908 сильлаахаа күлүн туттар З күнүтэр төрөөбүтэй Кини Аяа дойдуну комускуур Улуу сөрмийг Сэбизэй Союну халыч-тальын кылуванын эмүтүнээр саба тусгүйт халабырдьыг тартан 429 фашини бийзитин борж ытышларынан сир-буор сирайцэжбийт чулуга снайпер буллар. Ити уүнүүчүү кердерүүтүн, хорсун бийнхэн ийнин Сэбизэй Союз Геройн урдук аятанын ылбыгга. Билингнитэй киши аатынан уулуссалар Хаандыгдаа, Чөркөөхэе, Дьюкуускайга, о. д. а. бааллар, үерэммит оскуолатыгар Кэриэс-Халдайыг киши автаа үйэ-сас тухары ингэриллигитэй.

Соторуу номохко кирибйт снайпер Ф. М. Охлопков төрөөбүтэй 100 сида туюулч таафуунан сибозстэн биир дойдудаахтараа

бу кэмнэ Финляндия "Снайпер Ф. Охлопков" (омуктуу) дизайн анал сибозстэн булт саатын оногортордудар. Бу саа 3200 грамттан ордуга сибон хамсатыннаа, 100 м. 5 ытышга 1,5 см ордуга туюулч, балехтүүрээ (кучност) 29 мм, оптический прицел олордудаар куслактаахаа, эризхэмстен оногулдубут ложкалаах, 7,62 мм калибрдаах, а. а. 0,30 дюймамилаах (трехлинейка), уона хром-молибденовой ыстаалттан оногулдубут (маарката 4140), уона 55-60 см, 7000 итэрээ сибон ытышга аналаахаа. Кээлин уонун санланан, эзэлтэй атын калибринан уларылжихаа сөл.

Бу эзгэжи ыйваанынаах, олус тусгай саа санаатын атын омуктардан калэр саалардан ордуга сибон. Бастакы партия Дьюкуускайга Ярославская уулусса 15/2 турар "Охотник" маацынын бийзитин сакааныгар олодуран бу дыл отуннын ый бутуутутгэржээр сабаацанар. Ингэрийнгээчилэр бу маацынын ыктия (8-22) 34-05-26 телефонунан билсэххэгтийн сөл.

Өлөксөөн көрдүүстэрэ

КУЛУУ ГЫННА

Өлөксөөн үзүүлгөр уор-хүч кылран калэр бийзгээ дадын кылышыран калте. Даарында кылышыттар.

— Хана, бу хайдах буолтуун, сирбийн-хардагын тоёо сүрэй?

Кинигэ төттору-шары хамалтальыр, ылтынтыб кусланынан хардараар:

— Ээ, дын дынабы, дынабы. Күлүү гыммын буола-буола...

— Тыйн, ол хайдалара хары сарсынчадаттан күлүү ыныве?

— Ээ, аара сиолла биир ыт баара күлүү пинча. Дын күлэн ырдайыны бор, хараа бу үнчүү. Тийнэ килжигинир, бол төбөтүн дыннингээр. Ити көрүтэ үрбүтэй буоллар!

АБАРА БАРЫ

Өлөксөөн арааны кылсантараа кинини ахара барар дынун собулзобот. Ол сириин биирдээ магнитик колеситин буоллаа. Табараа ынч Миргээс дынээз силяанын түнүнан астьнаа этэр:

— Мийн дынэбийн биирдээ эрэ отобуун, ши да сөн онторор.

Өлөксөөн эшиглэгтийр:

— Оттон мийн сорок күнгээ олех да отгубашын, быльыттаах күнгээ буоллаанын дэлбээни азимын ахан кийнэхин.

Кинигэ түүлүн түнүнан сэлэргэгийр:

— Дын, миуда буолар збит. Бирт баянын түүгүү түнээн бараммын унгутунум, королт овтуулсан салтгын түүлүн түүнчлэхэн эз.

Өлөксөөн хардараар:

— Мийн майдын цэвгийн түүлүү түүлүү буоллаанын понгуу нүүнүүрээ салтгынбын. Үичүү сериал күрдүк.

ДЬИЭМ ХАННАНЫ?

Өлөксөөн Дьюкуускайга кылран билэр ыалын ылдааран күлүүдийн бирда. Ол ыалында дын эзтэйлээнийнан дынжилтанаар ипотека аттыгар бадлар. Тусгахаа тохижбуулгаа калон автобустан түнэн баран саха дынжилтанаар ылдааран аалырчын дэлжил бирда. Арай дынээто калон быччыбат. Олон утарын ишлүүчүүчтэй иштээдэй.

— Сибирээгээ нийжүүлэгээ, где мой дом?

Кинигэ сибирээр:

— Откуда я знаю где такой дом...

Бынаарсан бийлгээдээр Өлөксөөн "Мой дом" дын ипотека жиргэлтийн ылдаарар зийт.

УОТТУЙБУТ

Өлөксөөн аймахтарыгар убана елэрсэ сильтэй. Тиригээн алдьяшынкаа юнайлар түнүнан эрдээжэн сэргэгтийр. Бийнээ кийнбигэлтэй ойнхүн ишлэгэн сутуруктуу тутан баран азынчилан хонжорон эрдээжэн тиригээн хайа баран хаалла. Дынажэх хайаийн ылтынтын түстэй.

— Оо, бу да киши сүрүү, тиригээн дэлжил аншан кийнээ дим...

Өлөксөөн хайа холх, эшиглэгтийр:

— Ээ бу атын уор бийсээг сайнчылж ферматыттан арахсынбаатараа. Бу убана эрэйдээх түнээ

буруутгар ынаарылдаа тиригээн дэлжил уоттуйбут хаалахтаабыт.

